

Antibiotica

Het aantal verstrekte antibioticakuren is sinds 2001 met 2% gedaald tot 6 miljoen. Dit is zeer opmerkelijk omdat het antibioticagebruik in Nederland in 2001 het laagste was van 21 Europese landen (figuur 1). Uit een onderzoek uitgevoerd door European Surveillance on Antimicrobial Consumption (ESAC) blijken vooral landen die zuidelijk van ons liggen een hoge antibioticacumulatie te hebben. Antibiotica behoren behoudend te worden voorgeschreven omdat bij overmatig gebruik de kans op resistentie toeneemt. Antibiotica worden voornamelijk voorgeschreven door huisartsen (82% van de voorschriften) en worden het meest gebruikt door vrouwen (61%). Dit laatste komt doordat vrouwen een urineweg hebben die gevoeliger is voor infecties en omdat ze ouder worden. Van alle antibiotica voorschriften wordt 20% binnen een half jaar vervolgd door een voorschrift van hetzelfde antibioticum.

Seizoencyclus

Antibiotica zijn in te delen in een aantal groepen die een overeenkomstige chemische structuur hebben. Bacteriën die resistent zijn tegen één antibioticum in een bepaalde groep zijn meestal ook ongevoelig voor de andere antibiotica in dezelfde groep. Penicillinen, tetracyclinen en macroliden zijn vooral actief tegen bacteriën die betrokken zijn bij infecties van de luchtwegen. In de zomer zijn er minder luchtweg-infecties dan in de winter waardoor een trend in het gebruik van deze middelen met een periode van een jaar te zien is (figuur 2). In de grafiek is te zien dat de amplitude van de seizoencyclus over de tijd iets afneemt. Dit komt onder andere omdat minder tetracyclinen worden voorgeschreven. Tetracyclinen en macroliden worden ook gebruikt voor infecties van de huid (acne). Chinolonen, trimethoprim, cotrimoxazol en nitrofurantoïne zijn de meest gebruikte middelen voor de behandeling van infecties van de urinewegen. Deze middelen worden vooral door vrouwen gebruikt.

Moxifloxacin en linezolid

Sinds 2000 worden er twee nieuwe antibiotica verstrekt via de openbare apotheek. Linezolid werd vanaf 2002 in Nederland

10 à 15 keer per maand voorgeschreven. Dit middel valt vooral op door de prijs van € 120,- per standaard dagdosering tegenover € 1,27 voor een gemiddeld antibioticum. Een ander middel dat in België en ook in Nederland voor onrust onder antibioticaspécialisten zorgde, was moxifloxacin. Dit nieuwe chinolon voor de behandeling van luchtweginfecties werd in België in het laatste kwartaal van 2003 91.000 keer voorgeschreven, zo meldt professor Goossens (Universiteit Antwerpen). Chinolonen worden in ons land in het algemeen niet geadviseerd voor de behandeling van luchtweginfecties. In Nederland is moxifloxacin het derde kwartaal 1200 keer voorgeschreven. Het gebruik in het vierde kwartaal zal waarschijnlijk meer dan verdubbelen. Een animatie van de ontwikkeling van moxifloxacin is te vinden op <http://www2.sfk.nl/svg/examples/antibiomap.html>.

Vragen

Deze rubriek valt onder de verantwoordelijkheid van de Stichting Farmaceutische Kengetallen (SFK). Indien u vragen heeft over dit onderwerp of over de SFK, dan kunt u contact opnemen met drs. J.L. Tinke, telefoon 070 3737444, e-mail info@sfk.nl. Kijk ook op www.sfk.nl.

